

BOSNA i HERCEGOVINA
Agencija za predškolsko,
osnovno i srednje obrazovanje

PRILOG 1 – AKCIJSKI PLAN
БОСНА и ХЕРЦЕГОВИНА
Агенција за предшколско,
основно и средње
образовање

SREDNJOROČNI PLAN RADA
AGENCIJE ZA PREDŠKOLSKO, OSNOVNO I
SREDNJE OBRAZOVANJE
2019. - 2021.GODINE

Mostar, travanj 2018. godine

KAZALO

1. STRATEŠKI OKVIR.....	3
2. VIZIJA I MISIJA AGENCIJE.....	4
2.1. Vizija Agencije.....	6
2.2. Misija Agencije.....	6
3. SUDIONICI I PARTNERI.....	6
4. OSNOVNA PROGRAMSKA OPREDJELJENJA	7
4.1. Srednjoročni cilj.....	7
4.2. Specifični ciljevi.....	8
5. RESURSI I KAPACITETI POTREBNI ZA POSTIZANJE CILJEVA.....	11
6. OKVIR ZA PRAĆENJE PROVOĐENJA PLANA I EVALUACIJU REZULTATA.....	12
6.1. Definiranje ključnih pokazatelja	12
6.2. Metode za prikupljanje informacija o pokazateljima.....	12
6.3. Osnovni zaključci prethodnog Izvješća o provođenju plana rada	13
7. PRILOZI.....	16

1. STRATEŠKI OKVIR

U nacrtu Strateškog okvira, koji je izradila Direkcija za ekonomsko planiranje, navedeno je da su od svih čimbenika koji povećavaju rizik od ekonomske neizvjesnosti, nezaposlenosti, siromaštva i socijalne isključenosti najznačajniji i najutjecajniji razina i kvalitet obrazovanja. Ujedno je navedeno kako je kvalitetno obrazovanje najbolje sredstvo za osiguranje ekonomskog razvoja, prevenciju neravnopravnosti, siromaštva i socijalne uključenosti. Rano napuštanje školovanja, niska razina obuhvaćenosti djece predškolskim odgojem i obrazovanjem, nedostupnost obrazovanja, nejednakost, loša učenička postignuća i obrazovanje koje nije povezano s tržištem rada i koje ne prati nove reformske procese imaju za posljedicu loše obrazovane osobe, koje su nekonkurentne na tržištu rada unutar Bosne i Hercegovine, ali i van zemlje.

Važno je napomenuti kako su ključne strategije u oblasti obrazovanja istekle krajem 2015. godine (Strateški pravci razvoja obrazovanja u Bosni i Hercegovini 2008.-2015., Strategija učenja o poduzetništvu u obrazovnim sustavima u Bosni i Hercegovini za period 2012.-2015., Strategija razvoja srednjeg strukovnog obrazovanja i obuke u Bosni i Hercegovini 2007.-2013.). Žurno donošenje novih strategija doprinijet će nastavku rada na osiguranju kompatibilnih obrazovnih politika na svim razinama odlučivanja te bolju korelaciju obrazovnih programa s promjenama i potrebama tržišta rada u Bosni i Hercegovini.

Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje je 2011. godine donijela prvi Strateški plan Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BiH za period djelovanja 2012.-2016., kao jedna od malobrojnih institucija u tom periodu, a po uočavanju jasno definiranih potreba za uspješnom i kvalitetnom provedbom reforme obrazovanja u Bosni i Hercegovini.

Kako Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje ima sjedište u Mostaru i područne jedinice u Sarajevu i Banja Luci, Strateško planiranje predstavlja značajan dokument za praćenje aktivnosti na razini institucije, ali i po svim odjelima unutar institucije.

Cilj izrade ovog srednjoročnog plana jeste utvrđivanje jasnih smjernica daljnjeg razvoja Agencije za razdoblje 2019.-2021. godine, na razini srednjoročnog i specifičnih ciljeva, kako bi

što kvalitetnije doprinijeli poboljšanju kvaliteta u obrazovanju i osiguranju njegove prepoznatljivosti i mjerljivosti na međunarodnom planu.

2. VIZIJA I MISIJA AGENCIJE

Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje osnovana je Zakonom o Agenciji za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje („Službeni glasnik BiH“, broj 88/07), kao samostalna upravna organizacija na razini Bosne i Hercegovine. Pravni je sljednik međuentitetske Agencije za standarde i ocjenjivanje u obrazovanju za Federaciju Bosne i Hercegovine i Republiku Srpsku. Na temelju posebnog sporazuma, potpisanog između Vijeća ministara BiH i vlada oba entiteta 2008. godine, ova Agencija je prestala s radom, a njezine uposlone, opremu i arhivu preuzela je Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BiH.

Sukladno Zakonu o Agenciji i Odluci Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o početku rada i utvrđivanju sjedišta (Službeni glasnik BiH, broj 8/08), Agencija ima sjedište u Mostaru i dvije područne jedinice sa sjedištima u Sarajevu i Banja Luci. Odjel u Mostaru radi na razvoju Zajedničke jezgre nastavnih planova i programa, Odjel u Sarajevu na standardima znanja učeničkih postignuća i Odjel u Banja Luci na razvoju srednjeg strukovnog obrazovanja i obuke, obrazovanju odraslih i cjeloživotnom učenju.

Sukladno Zakonu o Agenciji za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje Agencija je nadležna za uspostavu standarda znanja, ocjenjivanje postignutih rezultata i razvoj zajedničke jezgre nastavnih planova i programa u predškolskom, osnovnom i srednjem obrazovanju, te za druge stručne poslove u području standarda znanja i ocjenjivanja kvalitete obrazovanja, određenih posebnim zakonima i drugim propisima.

Članci 5. i 6. istog Zakona detaljnije definiraju nadležnosti Agencije, kao institucije nadležne za:

- Uspostavljanje standarda znanja učenika i ocjenjivanje postignutih rezultata;
- Provođenje istraživanja s ciljem ocjenjivanja razvoja standarda znanja učenika, ocjenjivanje postignutih rezultata i objavu rezultata istraživanja;

- Davanje savjeta nadležnim obrazovnim vlastima u vezi s pitanjima propisanih standarda znanja i njihove primjene;
- Ustanovljavanje i vođenje mehanizama izvješćivanja o stanju obrazovanja u Bosni i Hercegovini, u suradnji s nadležnim obrazovnim vlastima;
- Prikupljanje, objedinjavanje, obradu i objavu podataka o kvalitetu i kvantitetu znanja;
- Provođenje eksternog ocjenjivanja;
- Davanje smjernica u provođenju programa obuke za nastavnike i stručne suradnike iz područja standarda znanja i eksternog ocjenjivanja;
- Uspostavu kontakta s tijelima koja imaju slične funkcije u drugim zemljama, kao i s međunarodnim organizacijama i institucijama, s ciljem usklađivanja propisanih standarda u obrazovanju;
- Pružanje pomoći pri priznavanju domaćih svjedodžbi i diploma u drugim zemljama, kao i u priznavanju stranih svjedodžbi i diploma u Bosni i Hercegovini;
- Provođenje drugih aktivnosti u vezi s uspostavom i primjenom standarda znanja i ocjenjivanja;
- Praćenje primjene zajedničke jezgre nastavnih planova i programa;
- Praćenje, evaluaciju, usavršavanje i razvoj zajedničke jezgre nastavnih planova i programa, u skladu sa standardima utvrđenim Okvirnim zakonom o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini;
- Ostvarivanje suradnje s pedagoškim zavodima i drugim institucijama za potporu, modernizaciju i razvoj predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja;
- Davanje savjeta nadležnim obrazovnim vlastima o izradbi i primjeni novih programskih sadržaja (silabusa),
- Davanje smjernica u pripremi programa za provođenje obuke nastavnika i drugih obrazovnih stručnjaka u primjeni nastavnog plana i programa;
- Suradnju s Povjerenstvom za izradbu nastavnog plana i programa za predmete dopunske nastave iz skupine tzv. nacionalnih predmeta za učenike osnovnih i srednjih škola – državljane Bosne i Hercegovine u inozemstvu;
- Provođenje drugih aktivnosti sukladno Zakonu o Agenciji i drugim zakonima koji se odnose na standarde u predškolskom, osnovnom i srednjem obrazovanju.

Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje ima svoje nadležnosti i sukladno svim važećim okvirnim zakonima o obrazovanju u BiH (Okvirni zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju, Okvirni zakon o osnovnom i srednjem obrazovanju, Okvirni zakon o srednjem strukovnom obrazovanju i obuci).

Unutar Agencije djeluje Odbor, kao stručno tijelo i s nadležnostima utvrđenim Zakonom o Agenciji. Sukladno utvrđenim nadležnostima Odbor je, između ostalog, odgovoran za uspostavu standarda znanja učenika i ocjenjivanja postignutih rezultata, odobravanje zajedničkog jezgra nastavnih planova i programa, razmatranje provedenih istraživanja iz djelokruga Agencije i objavljivanje rezultata istraživanja, te druga pitanja iz svoje nadležnosti. Odbor čini sedam članova, koje imenuje Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na razdoblje od tri godine, a u Odboru je i predstavnik Ministarstva civilnih poslova BiH bez prava glasa.

2.1. Vizija Agencije

Kvalitetno predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje i cjeloživotno učenje i konkurentno obrazovanje Bosne i Hercegovine na međunarodnome planu.

2.2. Misija Agencije

Doprinijeti kvaliteti predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja i procesa cjeloživotnog učenja, kao i konkurentnosti obrazovnih sustava Bosne i Hercegovine na međunarodnom planu, kroz razvoj zajedničkog jezgra nastavnih planova i programa, uspostavu standarda znanja, praćenje i evaluaciju postignutih rezultata u obrazovanju, razvoj obrazovanja odraslih i cjeloživotnog učenja te sudjelovanja u razvoju kvalifikacijskog okvira, kao i kreiranju i promoviranju kvaliteta obrazovanja u Bosni i Hercegovini.

Agencija u svome radu njeguje i promovira sljedeće vrijednosti: vjerodostojnost, profesionalnost, suradnju i partnerstvo, otvorenost i transparentnost te cjeloživotno učenje.

3. SUDIONICI I PARTNERI

Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje ima veoma razvijenu mrežu partnerskih institucija, kako domaćih tako i međunarodnih. Intenzivna je suradnja s Ministarstvom civilnih poslova BiH, entitetskim i županijskim ministarstavima obrazovanja, Odjelom za obrazovanje Brčko distrikta BiH te sa svim pedagoškim zavodima u Bosni i

Hercegovini. Predstavnicima nadležnih ministarstava obrazovanja i pedagoških zavoda stalni su sudionici svih aktivnosti koje Agencija provodi na polju poboljšanja kvalitete obrazovanja.

Agencija je uključena i u rad Konferencije ministara obrazovanja BiH.

Međunarodne institucije u Bosni i Hercegovini kontinuirano prate i podržavaju aktivnosti Agencije. Naši stalni partneri su: UNICEF ured u BiH, Save the Children, GIZ, OSCE misija u BiH, Ambasada Sjedinjenih Američkih Država u BiH, JICA, KulturKontakt Austria, Fond otvoreno društvo.

Kao korisnici Twinning projekta Europske komisije u BiH ostvarili smo trajnu suradnju i partnerski odnos s tri obrazovne institucije iz Republike Slovenije – Zavod za školstvo, Republički ispitni centar i Institut za VET.

Intenzivna je suradnja i s predstavnicima obrazovnih institucija iz cijelog regiona, ali i s predstavnicima zemalja Europske unije, što je ostvareno posredstvom članstva u CIDREE (Konzorcij institucija za razvoj i istraživanje u obrazovanju u Europi).

Kroz uključenje Bosne i Hercegovine u provedbu međunarodnih studija PISA 2018, TIMSS 2019 i PIRLS 2021 započeli smo suradnju s organizacijom OECD (Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj) i udruženjem IEA (Međunarodno udruženje za vrednovanje obrazovnih postignuća)

4. OSNOVNA PROGRAMSKA OPREDJELJENJA

4.1. Srednjoročni cilj

Srednjoročni cilj Agencije, određen za period 2019.-2021., rezultat je definirane vizije i misije, sukladno nadležnostima.

Srednjoročni cilj institucije definiran je kao unapređenje politika i razvoj kvalitete u oblasti obrazovanja. Utvrđen je i specifični cilj, unutar kojeg je definiran program i projekti koji trebaju doprinijeti ispunjenju misije i vizije Agencije.

4.2. Specifični cilj

Specifični cilj utvrđen ovim Srednjoročnim planom rada je:

1. Razvoj Zajedničke jezgre cjelovitih razvojnih programa i Zajedničke jezgre nastavnih planova i programa definirane na ishodima učenja, uspostava standarda znanja i ocjenjivanje postignutih rezultata i kvalitete obrazovanja u predškolskom, osnovnom i srednjem obrazovanju te standarda u srednjem strukovnom obrazovanju.

Definirani specifični cilj ostvarit će se kroz Program definiran kao:

Ishodi učenja i standardi u predškolskom, osnovnom i srednjem obrazovanju, obrazovanju odraslih i cjeloživotnom učenju

Osim kroz Program, specifični cilj realizirat će se kroz tri različita projekta:

1. projekt za ostvarenje specifičnog cilja: Izrada Zajedničke jezgre cjelovitih razvojnih programa i Zajedničke jezgre nastavnih planova i programa definirane na ishodima učenja i razvoja.

Agencija je još 2012. godine započela s izradom Zajedničke jezgre nastavnih planova i programa (ZJNPP) definirane na ishodima učenja, za razliku od dosadašnje u kojoj je ZJNPP predstavljala samo skup sadržaja. Prvo je definirano osam odgojno - obrazovnih područja i to: jezično - komunikacijsko, matematičko, prirodoslovno, društveno - humanističko, tehnika i informatičke tehnologije, umjetničko, tjelesno - zdravstveno, međupredmetno i kroskurikularno područje. Polazišna osnova pri definiranju odgojno-obrazovnih područja bio je Europski referentni okvir ključnih kompetencija, Ključne kompetencije i životne vještine u BiH, analiza važećih nastavnih planova i programa u Bosni i Hercegovini, kao i analiza kurikuluma zemalja regiona. Zajednička jezgra nastavnih planova i programa sastoji se od oblasti, komponenti, definiranih ishoda učenja i pokazatelja, sukladno razvojnom uzrastu djeteta i kao takva je temelj revizije i unapređenja postojećih nastavnih planova i programa u Bosni i Hercegovini.

Agencija je tijekom 2018. godine završila izradu ZJNPP za svih osam odgojno-obrazovnih područja i nastavnih predmeta unutar tih područja i to:

- ZJNPP za jezično-komunikacijsko područje definirana na ishodima učenja te unutar toga ZJNPP za bosanski jezik, hrvatski jezik i srpski jezik definirana na ishodima učenja i ZJNPP za strane jezike definirana na ishodima učenja (Službeni glasnik BiH, 23/15);
- ZJNPP za matematičko područje definirana na ishodima učenja (Službeni glasnik BiH, 77/15);
- Smjernice za implementaciju ZJNPP u nastavne planove i programe (Službeni glasnik BiH, 77/15);
- ZJNPP za kroskurikularno i međupredmetno područje (antikorupcija, karijerna orijentacija i poduzetništvo) definirana na ishodima učenja (Službeni glasnik BiH, 87/15);
- Smjernice za implementaciju ZJNPP za kroskurikularno i međupredmetno područje definirana na ishodima učenja (Službeni glasnik BiH, 87/15);
- ZJNPP za društveno-humanističko područje definirano na ishodima učenja te unutar toga ZJNPP za povijest definirana na ishodima učenja i ZJNPP za građansko obrazovanje definirana na ishodima učenja (Službeni glasnik BiH, br. 03/16 od 19.1. 2016.)
- ZJNPP za tehniku i informacijske tehnologije (Službeni glasnik BiH, br. 24/16 od 5.4. 2016.)
- ZJNPP za umjetničko područje (Službeni glasnik BiH, br. 37/17 od 23.5. 2017.)
- ZJNPP za prirodoslovlje unutar kojega je razvijena ZJNPP za fiziku, ZJNPP za kemiju, ZJNPP za moju okolinu, prirodu i društvo, prirodu i biologiju, ZJNPP za moju okolinu, prirodu i društvo, društvo i geografiju (Službeni glasnik BiH, br. 58/17 od 15.8.2017.)
- Te ZJNPP za tjelesno i zdravstveno područje (Službeni glasnik BiH, br.16/18 od 9.3.2018.)

U narednom razdoblju Agencija će raditi na razvoju Zajedničke jezgre cjelovitih razvojnih programa u predškolskome odgoju i obrazovanju te na metodološkoj obuci stručnjaka za implementaciju Zajedničke jezgre nastavnih planova i programa definirane na ishodima učenja u postojeće nastavne planove i programe.

2. projekt za ostvarenje specifičnog cilja: Razvoj standarda učeničkih postignuća i standarda kvaliteta u predškolskom odgoju i obrazovanju, praćenje kvaliteta predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja i sudjelovanje u međunarodnim istraživanjima PISA I TIMSS i PIRLS i eTwinning projektu.

Po pitanju standarda učeničkih postignuća, Agencija je još tijekom 2009. godine uradila Sekundarnu analizu studije TIMSS 2007, na osnovu koje su eksperti dali niz sugestija za poboljšanje sustava odgoja i obrazovanja u Bosni i Hercegovini.

S obzirom da naša država tijekom 2019. godine po drugi puta sudjeluje u TIMSS istraživanju, Agencija planira još jednom uraditi Sekundarnu analizu TIMSS-a tijekom 2020. i 2021. godine. Bit će svakako zanimljivo pratiti i usporediti rezultate koje će naši učenici ostvariti u drugome ciklusu ovoga istraživanja.

U narednom razdoblju Agencija će raditi na reviziji standarda učeničkih postignuća za treći i šesti razred devetogodišnjeg obrazovanja iz bosanskog jezika, hrvatskog jezika i srpskog jezika, matematike i prirodnih znanosti te na definiranju standarda za prvi strani jezik. Također, namjeravamo definirati standarde za materinski jezik, matematiku, prirodne znanosti i prvi strani jezik za kraj devetogodišnjeg obrazovanja, kao i utvrditi ključne okolinske faktore postignuća.

U ostvarenju navedenih aktivnosti Agenciji će pomoći podatci dobiveni iz međunarodnih studija. Naime, Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje u suradnji s nadležnim ministarstvima obrazovanja u Bosni i Hercegovini radi na provedbi tri međunarodne studije mjerenja učeničkih postignuća iz čitalačke pismenosti, matematike i prirodnih znanosti (PISA 2018, TIMSS 2019 i PIRLS 2021). Nakon provedbe istraživanja i sagledavanja realnog stanja obrazovanja, kako na međunarodnom planu, tako i unutar zemlje, moguće je vršiti različite kvalitativne i kvantitativne analize, interpretirati ih, izvoditi zaključke i davati preporuke za unaprijeđenje onih segmenata obrazovanja koji su idenitificirani unutar istraživanja.

3. projekt za ostvarenje specifičnog cilja: Razvoj standarda u srednjem strukovnom obrazovanju, obrazovanju odraslih i cjeloživotnom učenju

Agencija je još 2015. godine započela rad na razvoju metodologije za izradu standarda zanimanja. Tijekom godina su, uz uspostavljene veze s tržištem rada i uz podršku projekta EUVET 4, po prvi put u Bosni i Hercegovini razvijeni standardi zanimanja za deset zanimanja i to iz skupine Poljoprivreda i prerada hrane. Na osnovu urađene metodologije urađeni su standardi zanimanja i bili su osnova za reviziju nastavnih planova i programa po modularnom pristupu, koji učenicima omogućava usvajanje osnovnih i generičkih znanja i vještina, razvijanje osobnih i profesionalnih kompetencija, vještina poduzetništva, organizacije i planiranja, informacijsko-komunikacijskih vještina i tehnologija.

U narednom periodu Agencija će raditi na unapređenju nastavnog plana i programa u srednjem strukovnom obrazovanju. Radit će se na implementaciji ZJNPP u općeobrazovnim predmetima u nastavne planove i programe za srednje strukovno obrazovanje i na praćenju i unapređenju modularnih nastavnih planova i programa. Planirano je nastaviti rad na izradi standarda zanimanja i radi na razvoju metodologije za standarde kvalifikacija.

5. RESURSI I KAPACITETI POTREBNI ZA POSTIZANJE CILJEVA

Kako bi se predviđeni programi uspješno realizirali potrebno je izdvojiti ukupno 7.447.160,00KM iz proračuna institucija Bosne i Hercegovine za period 2019.-2021. godina.

Važno je napomenuti kako je u Agenciji trenutno uposljeno 21 od ukupno 46 uposlenika predviđenih sistematizacijom Pravilnika o unutarnoj organizaciji Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje. Nužno je što prije izvršiti popunu radnih mjesta s obzirom da u otežanim uvjetima, crpeći postojeće ljudske kapacitete, s velikim naporom izvršavamo započete aktivnosti. Osim aktivnosti definiranih Zakonom, Agencija je posredstvom Ministarstva civilnih poslova BiH zadužena za tri platforme Erasmus + programa (eTwinning, EPAL, Europska agenda za obrazovanje odraslih- EAAL), za koje u svim ostalim zemljama postoje timovi zaduženi za implementaciju, dok kod nas aktivnosti provodi po jedna osoba na svakoj platformi.

Agencija također provodi tri međunarodne studije (PISA 2018, TIMSS 2019 i PIRLS 2021) koje zahtijevaju detaljne pripreme i obuke ne samo vanjskih suradnika, nego i djelatnika Agencije, odnosno, uz dodatne ljudske i financijske resurse traže i vrijeme za kvalitetnu provedbu.

Bez pomoći međunarodnih partnera, oslanjajući se samo na proračunska sredstva, ne bi bili u prilici realizirati veliki broj dosadašnjih aktivnosti, jer Agencija djeluje na način da za svaku aktivnost koju provodi, u cilju osiguranja implementacije i provedbe, formira radne skupine od predstavnika svih nadležnih ministarstava obrazovanja, pedagoških zavoda, nastavnika i/ili poslodavaca, što sa sobom povlači dodatne troškove, prvenstveno u smislu organizacije.

6. OKVIR ZA PRAĆENJE PROVOĐENJA PLANA I EVALUACIJU REZULTATA

6.1. Definiranje ključnih pokazatelja

Prilikom izrade Srednjoročnog plana rada Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje definirani su ključni pokazatelji koji služe za mjerenje napretka u ostvarivanju rezultata na razini projekata, programa i ciljeva:

- Pokazatelji
- Jedinice mjerenja
- Polazne vrijednosti
- Ciljane vrijednosti

Na stupanj realizacije navedenih programa utječe više sudionika i čimbenika te će Agencija morati biti spremna na provođenje korektivnih i preventivnih mjera ukoliko se pojave problemi u realizaciji, a koji se odnose na financiranje navedenih programa.

Pokazatelji rezultata specifičnog ciljeva su:

- Projekt 1. – broj urađenih i usvojenih dokumenata
- Projekt 2. – broj uspostavljenih standarda, provedenih istraživanja i projekata
- Projekt 3. – broj uspostavljenih standarda, izvještaja istraživanja, modela i preporuka

6.2. Metode za prikupljanje informacija o pokazateljima

Kontrola izvršenja bit će rađena kontinuirano kroz cjelokupno razdoblje, a najmanje na polugodišnjoj razini, kako bi provjeravali odnos postignutih rezultata na osnovu zacrtanih ciljeva. Na taj način ćemo osigurati i pravodobne informacije o izvršenju aktivnosti u skladu s godišnjim planovima rada institucije, a koji će biti rađeni na osnovu srednjoročnog plana.

Sve procedure moraju biti jasno uspostavljene i provođene, što uključuje i razmjenu podataka između ključnih institucija u polju predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja. Prikupljeni podaci bit će predmetom analize te će se na osnovu istih izvršiti izvještavanje ključnih partnera i šire javnosti, ali i osigurati njihovo čuvanje.

6.3. Osnovni zaključci prethodnog Izvješća o provođenju plana rada

U Izvješću o radu Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje za 2017. godinu, koje je usvojilo Vijeće ministara Bosne i Hercegovine navedene su najvažnije aktivnosti i ostvareni rezultati na temelju ciljeva planiranih Programom rada Agencije.

Agencija je u nastavku svojih aktivnosti na izradi ZJNPP u 2017. godini, kako je i planirano u programu rada, izradila ZJNPP za tjelesno i zdravstveno područje definiranu na ishodima učenja uz financijsku podršku Japanske agencije za međunarodnu suradnju. Održana su tri seminara i dvije javne rasprave o dokumentu. Urađene su dvije metodološke obuke stručnjaka za implementaciju ZJNPP u NPP uz financijsku podršku Veleposlanstva SAD-a u BiH. Urađena je evaluacija i revizija 12 standarda kvaliteta rada za odgajatelje u predškolskom odgoju i obrazovanju. Izrađen je materijal koji se odnosi na procedure za razvoj i implementaciju vanjskoga vrednovanja standarda učeničkih postignuća. Agencija je započela aktivnosti na reviziji standarda učeničkih postignuća za 3. i 6. razred devetogodišnjeg obrazovanja iz materinskog jezika te iz matematike i prirodoslovlja. Pripremljene su procedure za formiranje radnih skupina za reviziju standarda učeničkih postignuća te je definirana metodologija rada utemeljena na povezanosti standarda i ishoda učenja u ZJNPP definiranim na ishodima učenja.

Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje u BiH realizira međunarodno testiranje PISA 2018. Ministarstva obrazovanja u BiH imenovala su PISA koordinate i zamjenike. Provedeno je probno testiranje na uzorku od 80 srednjih škola u okviru probnog testiranja PISA 2018. Testirano je 4000 učenika rođenih 2001. godine. Obavljeno je bodovanje/kodiranje učeničkih odgovora i podaci iz svih korištenih instrumenata kompletirani te proslijeđeni u PISA centar. Prikupljeni su podaci iz ministarstva obrazovanja za glavno testiranje PISA 2018. Izrađene su liste za određivanje uzorka. Finalizirane su adaptacije svih istraživačkih instrumenata za glavno istraživanje PISA 2018.

Urađeno je čišćenje dostavljenih baza podataka, prikupljeni su podaci iz ministarstava obrazovanja o ciljnoj populaciji za glavno PISA 2018 istraživanje; popunjene su tražene liste za određivanje uzorka; analizirani su itemi na temelju dostavljenih podataka kako bi se eventualne jezičke greške uklonile. Održan je drugi sastanak PISA koordinatora iz ministarstava obrazovanja s ciljem upoznavanja detalja o probnom istraživanju u 2017. godini. Utvrđen je uzorak škola za glavno istraživanje koje će se održati u travnju i svibnju 2018. godine. Uzorak za glavno istraživanje koje će se provesti 2018. godine je tri puta veći od probnog i iznosi 236 škola.

Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje je u 2017. godini započela s procesom provedbe TIMSS istraživanja. Dostavljene su suglasnosti svih ministarstava obrazovanja u Bosni i Hercegovini o sudjelovanju u studiji TIMSS 2019. Također su prikupljeni podaci iz ministarstava obrazovanja o ciljnoj populaciji za izvođenje probnog testiranja 2018. godine. Prevedeni su, lektorirani i prilagođeni priručnici za koordinate i testatore unutar škola. Urađen je uzorak za probno testiranje 2018. godine, u uzorku od 31 osnovne škole s po dva odjela petog razreda.

Uzorkovane škole su obaviještene o učešću u istraživanju, prikupljaju se potrebni podaci o učenicima i nastavnicima. Obavljene su sve aktivnosti za realizaciju treninga školskih koordinatora i testatora koji će se održati u veljači 2018. godine.

Tijekom 2017. godine eTwinning u Bosni i Hercegovini u okviru ERASMUS + programa ostvario je sljedeće rezultate:

Na portal je registrirano 227 nastavnika iz 65 odgojno-obrazovnih ustanova u BiH. Nastavnici iz BiH su bili uključeni u 283 projekta kao osnivači ili kao članovi. Za 61 projekt dodijeljena je Državna oznaka kvalitete, 34 projekta dobila su europsku oznaku kvaliteta, a dva su nominirana za europsku nagradu. U BiH održano je 20 eTwinning događaja sa 734 sudionika. Događaje je održala Državna služba za podršku (APOSO) ili, uz njenu pomoć, eTwinning ambasadori. Održana je Druga godišnja konferencija u Konjicu, 11. -12.10.2017. s preko 80 sudionika, a 20 nastavnika je sudjelovalo na međunarodnim eTwinning događajima u Europi. Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje je izradila Izvještaj o primjeni Modela za unapređenje sustava kontinuiranog profesionalnog razvoja odgojitelja, nastavnika i stručnih suradnika u Bosni i Hercegovini

Provedene su aktivnosti na uspostavljanju relacija i kontinuiranom prikupljanju osnovnih pokazatelja o školama, učenicima i obrazovnim programima u srednjem strukovnom

obrazovanju. Izvršena je priprema i prikupljanje podataka, šifriranje, ažuriranje baza i obrada podataka. Podaci za 2017. godinu dobijeni su i obrađeni od Brčko distrikta BiH i devet kantona/županija u FBiH. Zbog nedostatka finansijskih sredstava u 2017. godini nije bilo nadogradnje hardverskih i softverskih komponenti IS.

Izrađena je i tiskana publikacija „Unapređenje vještina odraslih - društveni izazov za Bosnu i Hercegovinu“. Publikacija sadrži najvažnije informacije o svjetskim i europskim promjenama i kretanjima u obrazovanju odraslih poslednjih godina. Predstavljena je BiH legislativa i napredak koji je ostvaren posljednjih godina u oblasti obrazovanja odraslih. Publikacija sadrži pregled postignuća najvažnijih projekata u ovoj oblasti. Posebno su predstavljeni EAAL i EPALE.

Na osnovu prikupljenih podataka o školama, učenicima i nastavnim planovima i programima u srednjem strukovnom obrazovanju u Bosni i Hercegovini urađena je analiza primjene i razvoja modularnih nastavnih planova i programa. Promatran je period od 2010. do 2016. godine. Analiza je, prije svega bila usmjerena na utvrđivanje razina primjene modularnih NPP u obrazovnim sustavima po entitetima i kantonima/županijama. Dat je pregled razvoja modularnih nastavnih planova i programa od prvih zajedničkih projektnih aktivnost (EU VET) do samostalne izrade modularnih NPP u entitetima i kantonima/županijama. Takođe je analiza bila usmjerena i na pokazatelje koji su važni za usklađivanje stručnog obrazovanja sa potrebama tržišta rada. Pokazatelji koji su dobijeni obradom i analiziranjem podataka trebaju poslužiti kao osnova za utvrđivanje smjernica za unapređenje primjene i razvoja modularnih NPP u strukovnom obrazovanju.

U 2017. godini, na postojećoj ranije utvrđenoj metodologiji, uz finansijsku podršku GIZ-a u pilot projektu uvođenja dualnog sustava (HNŽ/K), Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje provela je sve faze razvoja i koordinirala radnu skupinu koja je razvila standard zanimanja *Instalater grijanja, klima uređaja i vode*, u porodici strojarstvo i obrada metala. U istoj porodici zanimanja, uz finansijsku podršku GIZ-a, APOSO je krajem 2017. godine započela i aktivnosti na razvoju još dva standarda zanimanja koje će biti finalizirane u 2018. godini.

U 2017. godini Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje, sukladno potpisanom Memorandumu o suradnji sa Vladom Švicarske koja implementira projekt

„Srednje stručno i tehničko obrazovanje u općini Tešanj – od dobre do bolje prakse“ preuzela je i koordinatorsku ulogu u procesu razvoja jednog standarda zanimanja i dva standarda kvalifikacija. Zbog prolongiranja ukupnih aktivnosti nosioca projekta u Tešnju pripreme faze razvoja ovih standarda započele su tek krajem 2017. godine i one će biti nastavljene u 2018. godini.

U tijeku 2017. godine realizirana je prva godina, dvogodišnjeg, trećeg ciklusa projekta Elektronska platforma za obrazovanje odraslih u Europi (EPALE).

Realizirane su sve aktivnosti predviđene planom: aktivnosti na koordinaciji, administraciji platforme, suradnji s nadležnim obrazovnim vlastima, suradnji s EAAL projektom, aktivnosti vezane za podizanje svijesti o projektu EPALE i obrazovanju odraslih. Kao rezultat ovih aktivnosti značajno je povećan broj registriranih korisnika platforme EPALE. Ostvareni su svi ciljevi predviđeni planom projekta.

Agencija je nastavila sudjelovati i u partnerskim projektima, a najvažniji od njih su *Podrška u obrazovanju odraslih u BiH* (suradnja s GIZ-om), *Strateško regionalno pilotiranje poduzetništva kao ključne kompetencije* (SEECEL), *Poduzetničko učenje u obrazovnim sustavima u BiH* (Projekt Europske komisije) i *Torino proces* (ETF).

Agencija je nastavila svoj rad unutar međunarodnih asocijacija za unapređenje kvaliteta u obrazovanju, kao stalna članica CIDREE (Konzorcij institucija za razvoj i istraživanje u obrazovanju u Europi), ERI SEE mreže (Inicijativa obrazovnih reformi JI Europe) i SEECEL-a (Centar JI Europe za poduzetničko učenje), a i dalje smo korisnici GIZ Programa jačanja javnih institucija u Bosni i Hercegovini, u koji smo uključeni od samoga početka.

7. PRILOZI

- Akcijski plan Srednjoročnog plana rada institucije– Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje

AKCIONI PLAN SREDNJOROČNOG PLANA RADA INSTITUCIJE - Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje																				
Opći cilj / principi razvoja:		Pametan rast																		
Strateški cilj:		Razvoj ljudskih resursa																		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
				Okvir za mjerenje ostvarenja							Procjena troškova				Izvori financiranja					
Srednjoročni cilj	Specifični ciljevi	Programi	Projekt	Institucija odgovorna za implementaciju	Pokazatelj	Jedini ca mjerenja (% broj ili opisno)	Polazna vrijednost godina 2018	Ciljana vrijednost godina 2019	Ciljana vrijednost godina 2020	Ciljana vrijednost godina 2021	Procijenjeni troškovi godina 2019	Procijenjeni troškovi godina 2020	Procijenjeni troškovi godina 2021	Ukupno troškovi	Proračun	Krediti	Donacije	Ostali izvori	Ukupno	Program u DOP-u
Srednjoročni cilj 1*											3307160	2.070.000	2070000	7.447.160	6.240.000	0	1.207.160		7.447.160	
Unaprijediti politike i razvoj kvaliteta u oblasti obrazovanja	Specifični cilj 1.1																			
	Razvoj Zajedničke jezgre cjelovitih razvojnih programa i razvoj Zajedničke jezgre nastavnih planova i programa, uspostava standarda znanja i ocjenjivanje postignutih rezultata i kvalitete obrazovanja u predškolskom, osnovnom i	Program 1	Ishodi učenja i standardi u predškolskom, osnovnom i srednjem obrazovanju, obrazovanju odraslih i cjeloživotnom učenju	Izrada Zajedničke jezgre cjelovitih razvojnih programa i Zajedničke jezgre nastavnih planova i programa definirane na ishodima učenja i razvoja	APOSO	broj dokumenata	broj	0	1	1	2	637.000	577.000	577.000	1.791.000	1731000	0	60.000	0	1.791.000

	srednjem obrazovanju i standarda u srednjem strukovnom obrazovanju		Razvoj standarda učeničkih postignuća i standarda kvaliteta u predškolskom odgoju i obrazovanju, praćenje kvaliteta predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja i sudjelovanje u međunarodnim istraživanjima PISA I TIMSS i PIRLS i eTwinning projektu	broj uspostavljenih standarda, provedenih istraživanja i projekata	broj	18	25	30	36	2106160	1089000	1089000	4.284.160	3267000	0	1017160	0	4.284.160
					broj	21	24	28	32	564.000	404.000	404.000	1.372.000	1242000	0	130.000	0	1.372.000
			Razvoj standarda u srednjem strukovnom obrazovanju, obrazovanju odraslih i cjeloživotnom učenju	broj uspostavljenih standarda, izvještaja, istraživanja, modela i preporuka	broj	21	24	28	32	564.000	404.000	404.000	1.372.000	1242000	0	130.000	0	1.372.000